

ФАКОМ АД - Скопје

**ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР
И
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА
ГОДИНАТА КОЈА ЗАВРШУВА НА
31 ДЕКЕМВРИ 2023 ГОДИНА**

Скопје, мај 2024

СОДРЖИНА	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-4
Финансиски извештаи	
Биланс на успех	4
Извештај за сеопфатна добивка	5
Извештај за финансиска состојба	6
Извештај за паричните текови	7
Извештај за промените во главнината	8
Белешки кон финансиските извештаи	9-39
Додатоци	
Додаток 1- Законска обврска за составување на годишна сметка и годишен извештај за работење	
Додаток 2- Годишна сметка	
Додаток 3- Годишен Извештај за работење	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА ФАКОМ АД - Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на ФАКОМ АД – Скопје (Друштвото), кои што го вклучуваат Извештајот за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2023 година, како и Билансот на успех, Извештајот за сеопфатна добивка, Извештајот за промени во главнината и Извештајот за парични текови за годината која завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи, врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен Весник на Република Северна Македонија (79/2010). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на Друштвото за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение) ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА ФАКОМ АД - Скопје

Ние веруваме дека ревизорските докази кои што ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Основи за мислење со резерва

Како што е прикажано во белешката 22 кон финансиските извештаи, Друштвото има евидентирано побарувања за нефактурирани приходи по основ на договори во земјата и странство во износ од 436,469 илјади МКД, кои се однесуваат на недовршени проекти, за кои не бевме во можност да обезбедиме соодветна документација за проверка на пресметката на степенот на нивната довршеност заклучно со 31 декември 2023 година, а со тоа и на евидентирани приходи од нефактурирани производи во износ од 292,912 илјади МКД кои се однесуваат на тие проекти, прикажани во белешката 8 кон финансиските извештаи.

Како што е објаснето во белешката 6.5 и 22 кон финансиските извештаи, со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има евидентирани побарувања од купувачи во износ од 188,370 илјади МКД. Во рамките на овие побарувања постои значаен износ на побарувања во износ од 52,015 илјади МКД кои се постари од една година. На 31.12.2023 година Друштвото ниту направило проценка на ризикот од наплата, ниту има признаено резерва за оштетување во согласност со прифатените сметководствени политики наведени во Белешка 3.8 од овие финансиски извештаи. Поради природата на достапните податоци и информации, не бевме во можност да направиме сопствена проценка и да утврдиме дали е потребна резерва за оштетување на горенаведените побарувања на 31 декември 2023 година.

Како што е објаснето во белешката 24 кон финансиските извештаи, со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има евидентирани побарувања од дадени заеми во износ од 242,486 илјади МКД. Во рамките на овие побарувања постои значаен износ на побарувања во износ од 234,547 илјади МКД кои се постари од една година. На 31.12.2023 година Друштвото ниту направило проценка на ризикот од наплата, ниту има признаено резерва за оштетување во согласност со прифатените сметководствени политики наведени во Белешка 3.8 од овие финансиски извештаи. Поради природата на достапните податоци и информации, не бевме во можност да направиме сопствена проценка и да утврдиме дали е потребна резерва за оштетување на горенаведените побарувања на 31 декември 2023 година.

Мислење

Според нашето мислење, освен за ефектите од погоре наведените точки, финансиски извештаи ја презентираат објективно, од сите материјални аспекти, финансиската состојба на ФАКОМ АД – Скопје заклучно со 31 декември 2023 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината која што завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР (Продолжение) ДО АКЦИОНЕРИТЕ НА ФАКОМ АД - Скопје

Обрнување на внимание

Ние обрнуваме внимание на белешката 33. кон финансиските извештаи во која е наведено дека на 22.12.2023 година, Управниот Одбор на Друштвото донел Одлука за основање на Друштво со ограничена одговорност со иста дејност како и Друштвото (Производство на метални конструкции и делови на конструкции). Вработените од организационата единица Монтажа на ФАКОМ АД како и дел од вработените од други организациони единици во 2024 се вработени во новоформираното друштво. Покрај тоа, доколку се земат во предвид квалификациите наведени погоре во овој извештај, произлегува дека Друштвото може да има значајно неповолна структура на тековни средства и тековни обврски, Сето претходно наведено може да има влијание на идното работење на Друштвото врз база на континуитет.

Извештај за други правни и регулативни барања

Менаџментот на Друштвото е исто така одговорен за подготвување на годишниот извештај за работата во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да известиме дали годишниот извештај за работата е конзистентен со годишната сметка и финансиските извештаи за годината која завршува на 31 декември 2023 година. Нашата работа во однос на годишниот извештај за работата е извршена во согласност со МСР 720 и е ограничена на известување дали историските финансиски информации прикажани во годишниот извештај за работата се конзистентни со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи.

Годишниот извештај за работата е конзистентен, од сите материјални аспекти, со годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на ФАКОМ АД – Скопје за годината која завршува на 31 декември 2023 година.

Скопје, 27 мај 2024 година

Овластен ревизор

Костадинка Китаноска

Управител и Овластен ревизор

Антонио Велјанов

ФАКОМ АД - Скопје

БИЛАНС НА УСПЕХ за годината која завршува на 31 декември

	Белешка	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Приходи од продажба	8	1,046,819	1,139,037
Останати оперативни приходи	9	47,235	64,361
Употребени сировини и материјали	10	(460,181)	(673,640)
Трошоци за вработени	11	(399,391)	(374,201)
Амортизација	18 и 19	(25,476)	(26,740)
Останати оперативни расходи	12	(189,621)	(116,617)
ОПЕРАТИВНА ДОБИВКА (ЗАГУБА)		19,385	12,200
Приходи од финансирање	13	4,656	5,579
Расходи од финансирање	14	(23,665)	(14,423)
ДОБИВКА ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ		376	3,356
Данок на добивка	15	(306)	(3,107)
НЕТО ДОБИВКА (ЗАГУБА)		70	249
Основна заработувачка по акција (Во МКД)	17	1	4

Управниот Одбор на ФАКОМ АД - Скопје на ден 28.02.2024 година ги усвоил овие финансиски извештаи и му ги предложил на Собранието на акционери заради нивно одобрување.

Генерален Директор
Мартин Велковски

ФАКОМ АД - Скопје
ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА за годината која завршува на 31 декември

	<u>Белешка</u>	<u>2023</u> <u>(000) МКД</u>	<u>2022</u> <u>(000) МКД</u>
Нето добивка за периодот		70	249
Останата сеопфатна добивка:			
Усогласување на вложувања расположливи за продажба до нивна објективна вредност	20	513	21
Вкупно останата сеопфатна добивка		513	21
ВКУПНА СЕОПФАТНА ДОБИВКА ЗА ПЕРИОДОТ		583	270

ФАКОМ АД - Скопје
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА на ден 31 декември

	Белешка	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	18	203,172	198,989
Нематеријални средства	19	1,002	2,238
Аванси за материјални средства		-	-
Побарувања од купувачи	22	-	-
Вложувања во подружници / придружени	20	1,073	1,073
Вложувања расположливи за продажба	20	3,647	2,399
Вкупно нетековни средства		208,894	204,699
Тековни средства			
Залихи	21	300,559	339,240
Побарувања од купувачи	22	624,839	550,271
Побарувања за дадени аванси	23	7,537	6,664
Дадени заеми	24	242,486	234,220
Останати краткорочни средства и АВР	25	10,306	24,005
Парични средства	26	678	653
Вкупно тековни средства		1,186,405	1,155,053
ВКУПНО СРЕДСТВА		1,395,299	1,359,752
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Главнина			
Акционерски капитал	27	207,703	207,703
Сопствени акции (-)		-	-
Резерви		42,000	42,000
Објективна вредност и останати резерви	27	11,831	11,069
Акумулирана добивка (загуба)		253,477	253,656
Вкупно главнина		515,011	514,428
Нетековни обврски			
Долгорочни кредити		49,032	49,032
Вкупно нетековни обврски		49,032	49,032
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи	28	343,104	343,824
Обврски за примени аванси	29	161,905	170,852
Краткорочни кредити	31	292,456	242,956
Тековна доспеаност на долгорочни обврски	31	-	-
Останати краткорочни обврски и ПВР	30	33,791	38,660
Вкупно тековни обврски		831,256	796,292
Вкупно обврски		880,288	845,324
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		1,395,299	1,359,752

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Парични текови од оперативни активности		
ДОБИВКА (ЗАГУБА) ПРЕД ОДАНОЧУВАЊЕ	376	3,356
Усогласување за:		
Амортизација на нематеријални средства	1,236	1,236
Амортизација на недвижности, постројки и опрема	24,240	25,504
Расходи (приходи) од камати, нето	19,568	9,498
Отпис на побарувања	-	-
Вредносни усогласувања	-	-
Неотпишана вредност на отуѓени и расходувани постојани средства	107	57
Добивка (загуба) пред промени во обртни средства	45,527	39,651
Побарувања од купувачи	(74,567)	45,362
Побарувања за дадени аванси	(873)	8,271
Останати тековни средства и АВР	16,435	(12,248)
Залихи	38,681	(71,895)
Обврски од добавувачи	(720)	19,310
Обврски за примени аванси	(8,947)	37,549
Останати тековни обврски и ПВР	4,625	913
Нето пари употребени во работењето	20,161	66,913
Платена камата	(19,568)	(9,522)
Платен данок од добивка	(6,386)	654
Нето парични текови од оперативни активности	(5,793)	58,045
Парични текови од инвестициони активности		
Приливи (одливи) од купопродажба на вложувања	(736)	-
Наплатени (дадени) заеми, нето	(8,266)	(41,717)
Примени камати	-	24
Дадени аванси за материјални средства	-	-
Набавки на нематеријални средства	-	-
Набавки на недвижности, постројки и опрема	(28,530)	(54,060)
Нето парични текови од инвестиционо работење	(37,532)	(95,753)
Парични текови од финансиски активности		
Исплатени бруто дивиденди	(6,150)	(2,732)
Откуп на сопствени акции	-	-
Искористени (отплата) краткорочни кредити, нето	49,500	(9,396)
Искористени (отплата) долгорочни кредити, нето	-	49,032
Нето парични текови од финансиско работење	43,350	36,904
Нето зголемување (намалување) на парични средства	25	(804)
Парични средства на почетокот на годината	653	1,457
Парични средства на крајот од годината	678	653

ФАКОМ АД - Скопје
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА за годината која завршува на 31 декември

	Акционерск и капитал	Резерви	Резерви од реинвестира на добивка	Објективна вредност и останати резерви	Акумулирана добивка (загуба)	Вкупно главнина
Во (000) МКД						
Состојба на 1 јануари 2022	207,703	42,000	24,192	(14,052)	263,315	523,158
Сеопфатна добивка						
Добивка (загуба) за финансиската година	-	-	-	-	249	249
Усогласување на вложувања расположливи за продажба до нивна објективна вредност	-	-	-	21	-	21
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	21	249	270
Трансакции со сопствениците						
Распределба за реинвестирана добивка	-	-	-	908	(908)	-
Распределба за дивиденди (брото)	-	-	-	-	(9,000)	(9,000)
Состојба на 31 декември 2022	207,703	42,000	24,192	(13,123)	253,656	514,428
Сеопфатна добивка						
Добивка (загуба) за финансиската година	-	-	-	-	70	70
Усогласување на вложувања расположливи за продажба до нивна објективна вредност	-	-	-	513	-	513
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	513	70	583
Трансакции со сопствениците						
Распределба за реинвестирана добивка	-	-	-	249	(249)	-
Распределба за дивиденди (брото)	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2023	207,703	42,000	24,192	(12,361)	253,477	515,011

1. Основни податоци и дејност

Акционерското друштво за проектирање, производство и монтажа на челични конструкции и опрема ФАКОМ АД - Скопје (во понатамошниот текст Друштвото) е регистрирано согласно Законот за трговски друштва.

Седиштето на Друштвото е во Скопје на ул. Булевар Александар Македонски бр.18, Гази Баба Скопје.

Основна дејност на Друштвото е производство на метални конструкции и делови на конструкции. Работата на Друштвото е организирана преку следните организациони делови:

- РЕ Производство;
- РЕ Монтажа;
- РЕ Инженеринг;
- РЕ Логистика и
- Кабинет на директорот

Вкупниот број на вработени во Друштвото со 31 декември 2023 година изнесува - 447 вработени (2022: 511 вработени). Структурата на бројот на вработените на Друштвото, според организациони единици е како што следува:

Отсек / сектор	2023	2022
РЕ Производство	268	310
РЕ Монтажа	113	113
РЕ Инженеринг	21	27
Генерален директор и логистика	45	61
ВКУПНО:	447	511

2. Основа за составување на финансиски извештаи

2.1. Основ за подготовка на финансиските извештаи

Финансиските извештаи, дадени на страниците од 3 заклучно со страница 38, се составени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) објавени во Република Северна Македонија во Правилникот за сметководство (Сл.Весник 159/2009) и применливи од 1 јануари 2010 година.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година. Тековните и споредбените податоци во финансиските извештаи се дадени во илјади денари (000 МКД). Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

2. Основа за составување на финансиски извештаи(Продолжение)

2.2. Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, освен за недвижностите, постројките и опремата (НПО) и нивната амортизација, кај кои се вршени корекции во минатите години врз основа на принципот на ревалоризација со примена на унифицирани коефициенти на пораст на цените на производителите на индустриски производи, кои ги објавува Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија (Белешка 3.12) и за вложувањата расположливи за продажба кои се признаени според нивната објективна (пазарна) вредност (Белешка 3.20).

2.3. Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои неможат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата односно нивната ненаплатливост, застареноста на залихите, објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била засновата проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

2.4. Континуитет во работењето

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на претпоставката за континуитет во работењето односно дека друштвото ќе продолжи да работи во догледна иднина. Друштвото нема намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

3. Основни сметководствени политики

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се користат конзистентно во текот на разгледуваниот период.

3.1. Приходи од продажба

Продажба на производи и стоки

Приходите од продажба на производи и стоки се мерат по објективната вредност на примените средства или побарувања, намален за враќање на стоките, трговските попусти и количинските рабати. Приходот се признава во билансот на успех кога на купувачот му се пренесени значајните ризици и користи од сопственоста на стоките, друштвото не задржува вистинска контрола врз продадените стоки, приходите може веродостојно да се измерат, кога веројатно е дека економските користи ќе дојдат како прилив на друштвото, трошоците во врска со трансакцијата може веродостојно да се измерат и соодветен доказ за трансакцијата постои.

Обезбедување на услуги

Приходите од извршени услуги се признаваат во билансот на успех според степенот на завршеност на услугите на датумот на билансот на состојба и кога приходот може веродостојно да се измери, кога е веројатно е дека друштвото ќе има прилив на економски користи, трошоците за трансакцијата и за довршување на трансакцијата може да се измерат и соодветен доказ за трансакцијата постои.

3.2. Приходи од финансирање

Приходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како приходи во годината на која се однесуваат, независно дали се наплатени. Тие се состојат од приходи од камати и курсни разлики.

Дивидендите се признаваат како приходи кога ќе се утврди правото за примање на истата. Каматите се признаваат на пресметковна основа за периодот за кои се однесуваат.

3.3. Расходи од финансирање

Расходите од финансирање кои се пресметани до датата на билансот на состојба, се искажуваат како расходи во годината на која се однесуваат, независно дали се платени. Тие се состојат од расходи од камати, провизии и курсни разлики. Каматите се признаваат како расходи согласно на временскиот период за кои се однесуваат.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.4. Курсни разлики

Деловните промени во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на деловната промена. Сите монетарни средства и обврски искажани во странска валута се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странска валута во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи, односно расходи од финансирање во годината на која се однесуваат. Важечките средни курсеви на странските валути на 31 декември 2023 и 2022, се следните:

	2023	2022
1 ЕУР =	61.4950 МКД	61.4932 МКД
1 УСД =	55.6516 МКД	57.6535 МКД

3.5. Данок од добивка (тековен и одложен)

Данокот од добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот од добивка се признава во билансот на успех на Друштвото.

Тековниот данок од добивка се пресметува согласно одредбите на релевантните законски прописи во Република Северна Македонија. Согласно измените на даночните прописи, тековниот данок од добивка се пресметува на основа која претставува остварената добивка пред оданочување зголемена за трошоци кои не се признаваат за цели на оданочување (непризнаени трошоци) и помалку искажани приходи со поврзани лица. Данокот од добивка се пресметува со примена на важечката даночна стапка на датумот на билансот на состојба по стапка од 10% (2022: 10%).

Одложениот данок од добивка се пресметува со примена на методата на обврски за сите времени разлики кои се јавуваат на датумот на билансот на состојба како разлики помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност, за целите на финансиско известување. Одложените даночни средства и обврски се мерат според важечките законски даночните стапки кои биле на сила и имаат правно дејство на датумот на билансот на состојба.

Пресметката на ефективната даночна стапка е дадена во Белешката 15.

3.6. Заработувачка по акција

Друштвото ја прикажува основната и разводнетата заработувачка по акција од обичните акции. Пресметката на основната заработувачка по акција е направена со поделба на нето добивката за годината која им припаѓа на имателите на обични акции со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.7. Парични средства

Паричните средства се водат во билансот на состојба според номинална вредност. За целите на финансиските извештаи, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки и денарски депозити по видување или орочени до 3 месеци.

3.8. Побарувања од купувачи

Побарувањата од купувачи ги опфаќаат сите побарувања од продажба на учиноци, евидентирани по фактурна вредност, намалени за исправката на вредност за сомнителни и спорни побарувања.

Со товарење на расходите се формираа исправка на вредноста за сите побарувања за кои се смета дека се ненаплатливи на датумот на билансот на состојба. Индикатори за ненаплатливоста на побарувањата се следните: доцнење при исплата на побарувањата, инсолвентност на купувачите, можност за ликвидација или стечај на купувачите и друго. Сомнителните побарувања целосно се отпишуваат кога истите ќе се идентификуваат за такви.

3.9. Залихи

Залихите се искажуваат според пониската од набавната вредност и нето реализационата вредност. Набавната вредност ги вклучува сите трошоци за доведување на залихите во нивна сегашна состојба. Нето реализационата вредност е проценета пазарна вредност намалена за сите продажни, транспортни и дистрибуциони трошоци потребни за нивна продажба.

3.10. Вложувања расположливи за продажба

Вложувањата расположливи за продажба се оние кои се чуваат неограничен период, но може да бидат продадени во секој момент и се класифицираат како нетековни средства.

Почетно, вложувањата се искажани по набавна вредност, односно според износот на парични средства и еквиваленти на парични средства платени за нивна набавка.

Последователно, вложувањата расположливи за продажба се мерат според објективната вредност определена според последната понудена пазарна цена на истите на датумот на билансот на состојба за оние за кои има активен пазар, додека за оние вложувања за кои не постои активен пазар се мерат според нивната набавна вредност намалена за евентуално нивно оштетување (стечај или ликвидација).

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба се признаваат непосредно во главнината, се додека вложувањето не се продаде, наплати или на друг начин отуѓи или додека не се утврди дека е оштетено, кога кумулативната добивка, односно загуба, која била претходно признаена во главнината, ќе се вклучи во нето добивката или загубата за периодот.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.11. Недвижности, постројки и опрема (НПО)

(1) Општа објава

Почетно, НПО се евидентираат по нивната набавна вредност. Набавната вредност ја чини фактурната вредност на набавените средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба.

Последователно, Друштвото вршело законска ревалоризација на НПО на крајот од годината со примена на официјално објавените коефициенти за ревалоризација од страна на Државниот Завод за Статистика кои одговораат на општиот индекс на пораст на цени, врз нивната набавна вредност и акумулирана амортизација. Ваква ревалоризација повеќе не се пресметува и евидентира. Ефект од спроведената ревалоризација е ревалоризациона резерва во рамките на вкупниот капитал, која до 2001 година се распоредуваше сразмерно на акционерската главница, законските резерви и нераспоредената добивка, а од 2002 година повеќе не се распоредува и се евидентира и искажува издвоено во билансот на состојба.

Согласно точка 17 од објавениот МСС 8 Сметководствени политики, промени во сметководственми проценки и грешки, ревалоризираниите вредности на НПО во поранешните години се третираат како извршена ревалоризација во согласност со МСС 16, а не како промена во сметководствената политика.

Трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на НПО, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Позитивната, односно негативната разлика настаната при продажба на НПО се книжи како капитална добивка или загуба и се искажува во рамките на останатите приходи, односно расходи.

(2) Амортизација

Амортизацијата на НПО претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. НПО се амортизираат поединечно, се до нивниот целосен отпис. Земјиштето и инвестициите во тек не се амортизираат.

Употребените годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба на НПО за 2023 година во однос на 2022 година се следните:

	2023	2022	2023	2022
Недвижности	2.5-5 %	2.5-5 %	20-40 години	20-40 години
Постројки и опрема	10-25 %	10-25 %	4-10 години	4-10 години
Возила	10-25 %	10-25 %	4-10 години	4-10 години
Компјутерска опрема	25 %	25 %	4 години	4 години
Канцелариски мебел	20 %	20 %	5 години	5 години

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.12. Нематеријални средства

Едно средство се признава за нематеријално кога е сигурно дека субјектот го поседува истото, може да го идентификува и кое нема физичка содржина.

Почетното мерење на едно нематеријално средство е според набавната вредност што ја сочинуваат трошоците за негово стекнување, а тоа се износот на исплатени парични средства или еквиваленти на парични средства во моментот на негово стекнување. Последователно, нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација.

Амортизацијата на нематеријалните средства претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. Стапката на амортизација во 2023 година изнесува 20% годишно (2022: 20%).

3.13. Оштетување на средствата

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно оштетување. Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно оштетување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сегашна сметководствена вредност е повисока од нивната надоместувачка вредност што покажува дека истите се оштетени. Загубата поради оштетување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместувачката вредност. Надоместувачка вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3.14. Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на останатите приходи.

3.15. Обврски по кредити

Обврските по кредити се состојат од обврски по краткорочни и долгорочни кредити и се искажуваат според нивната номинална вредност. Износите на договорената камата се искажуваат во корист на останатите обврски, а на товар на расходите од финансирање. Обврските по кредитите од странство се искажуваат според курсот на Денарот на денот на билансот на состојба, а курсните разлики се евидентираат во рамките на приходи, односно расходи од финансирање.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.16. Капитал

(1) Основна главнина

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

(2) Законски резерви

Законските резерви се формираат од остварената добивка врз основа на законските одредби и со распоред на ревалоризационите резерви, а можат да се употребат за покривање на загубата. Согласно законските одредби, Друштвото е должно да издвои од добивката за тековната година минимум 5% за законски резерви, се додека резервите не достигнат 10% од основната главнина на Друштвото. Доколку износот на оваа резерва не надминува 10% од вредноста на основната главнина, истата може да биде употребена само за покривање на загуби. Доколку резервата надмине 10% од акционерскиот капитал на Друштвото, може да биде употребена за исплата на дивиденди со претходна одлука на Собранието на акционери.

(3) Ревалоризациона резерва

Ревалоризационата резерва се формира врз основа на извршената годишна ревалоризација согласно изнесеното во точка 3.11. на овие белешки. Во согласност со законските прописи, салдото на ревалоризационата резерва по годишната пресметка се евидентира во рамките на капиталот. Оваа резерва не е предмет на распределба.

3.17. Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот.

Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности.

3. Основни сметководствени политики (Продолжение)

3.18. Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Друштвото во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) Краткорочни користи за вработените

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата. Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

(2) Користи по престанок на вработувањето

Друштвото врши уплата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива. Придонесите, засновани на платите на вработените, се уплатуваат во Националните фондови. Друштвото нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси.

Друштвото е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на два месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање.

3.19. Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото. Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската димензија на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3.20. Неизвесности

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат.

Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото.

4. Финансиски ризици и управување со истите

Друштвото влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите и кредиторите. Главните ризици на кои Друштвото е изложено и политиките за управување со нив се следните:

4.1. Пазарен ризик

Ризик од промени на курсевите

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Друштвото нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Северна Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид на ризик. Според ова, Друштвото е изложено на можните флукутации на странските валути, чиј ефект е даден во табелата подолу.

Ризик од промени на цените

Друштвото е изложено на ризик од промени на цените на вложувањата расположливи за продажба и истиот е надвор од контрола на Друштвото. Изложеноста на Друштвото на ваков вид на ризик е даден преку износите на овие вложувања во белешката 20.

4.2. Кредитен ризик

Друштвото е изложено на кредитен ризик во случај кога неговите купувачи нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик со оглед дека купувачи се поголем број на друштва во земјата и странство. Друштвото нема изградено посебна политика со цел да се управува или да се намали кредитниот ризик.

4.3. Каматен ризик

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има депонирани средства во банки договорени по варијабилни каматни стапки. Со оглед дека Друштвото нема користено вакви кредити и позајмици ниту има депонирани средства во банки, може да се каже дека не постои изложеност спрема ваков вид на ризик.

4.4. Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски и Друштвото нема вакви проблеми во своето работење.

4. Финансиски ризици и управување со истите (Продолжение)

4.5. Даночен ризик

Согласно законските прописи во РСМ, финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Друштвото подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесувањето на даночните извештаи за годината. Заклучно со датумот на Извештајот на ревизорите, не е извршена контрола на данокот од добивка за 2023 година, како и на данокот на додадена вредност, персонален данок на доход и придонеси на лични примања. Според ова, дополнителни даноци во случај на идна контрола од страна на даночните власти во овој момент не може да се определат со разумна сигурност.

5. Утврдување на објективна вредност

Друштвото располага со финансиски средства и обврски кои ги вклучуваат побарувањата од купувачи, вложувањата расположливи за продажба, обврските кон добавувачи и обврските по кредити, како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на финансиските средства и обврски е приближна на нивната сметководствена вредност со оглед на фактот дека истите имаат релативно кратка доспеаност во рок од максимум до една година од датумот на билансот на состојба, со исклучок на вложувањата расположливи за продажба кои имаат карактер на долгорочни средства и за кои објективната вредност е утврдена врз основа на последната пазарна цена на истите на датумот на билансот на состојба.

6. Финансиски инструменти

6.1. Ризик на финансирање

Друштвото врши финансирање на своето работење по пат на користење на краткорочни и долгорочни кредити со цел да обезбеди соодветен поврат на вложувањата. Друштвото континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа која со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година е следната:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Обврски по кредити	341,488	291,988
Пари и парични еквиваленти	(678)	(653)
Нето обврски (пари)	340,810	291,335
Вкупен капитал	515,011	514,428
% на задолженост	66%	57%

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.2. Ризик од девизни валути

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од продажби и набавки на странски пазари, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Состојбата со девизните износи на средствата и обврските деноминирани до денари на 31 декември 2023 и 2022 година по валути е следната:

	Средства		Обврски	
	2023	2022	2023	2022
ЕУР	126,564	89,279	360,515	357,007
УСД	-	-	-	-
Други	-	-	-	-
	126,564	89,279	360,515	357,007

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 10% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 10%		Намалувања за 10%	
	2023	2022	2023	2022
ЕУР	(23,395)	(26,773)	23,395	26,773
УСД	-	-	-	-
Други	-	-	-	-
Нето Ефект	(23,395)	(26,773)	23,395	26,773

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.3. Ризик од промени на каматите

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или кога има пласирано средства кај други друштва или банки договорени по варијабилни каматни стапки. Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на крајот од годините е како што следува:

	31 декември	
	2023	2022
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
- Парични средства и депозити	369	380
- Побарувања од купувачи	624,839	550,271
- Останати побарувања	590	330
- Вложувања	4,720	3,472
	630,518	554,453
<i>Каматносни со променлива камата:</i>		
- Дадени заеми	242,486	234,220
- Парични средства	309	273
	242,795	234,493
	873,313	788,946
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
- Обврски кон добавувачи	343,104	343,824
- Позајмици од друштва	-	-
- Останати тековни обврски	22,108	24,972
	365,212	368,796
<i>Каматносни:</i>		
- Кредити од банки со променлива камата	292,456	242,956
- Кредити од банки со фиксна камата	49,032	49,032
	341,488	291,988
	706,700	690,784

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 1% поени на каматните стапки на користените кредити и дадени депозити во банки. Анализата е направена на салдата на обврски за кредити и дадени депозити на датумот на билансот на состојба. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 1% поени		Намалувања за 1% поени	
	2023	2022	2023	2022
Земени кредити	2,424	(2,430)	(2,424)	2,430
Дадени заеми	(2,925)	2,345	2,925	(2,345)
Нето Ефект	(500)	(85)	500	85

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.4. Ризик од ликвидност

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2023 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	678	-	-	-	678
Купувачи	595,116	29,723	-	-	624,839
Останати побарувања	590	-	-	-	590
Дадени позајмици	-	-	242,486	-	242,486
Вложувања	-	-	4,720	-	4,720
	596,384	29,723	247,206	-	873,313
Добавувачи	343,104	-	-	-	343,104
Кредити	46,047	71,919	174,490	49,032	341,488
Останати обврски	22,108	-	-	-	22,108
	411,259	71,919	174,490	49,032	706,700

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2022 година според нивната доспеаност:

	До 1 месец	1 - 3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	653	-	-	-	653
Купувачи	480,906	69,365	-	-	550,271
Останати побарувања	330	-	-	-	330
Дадени позајмици	24,784	-	209,436	-	234,220
Вложувања	0	-	3,472	-	3,472
	506,673	69,365	212,908	-	788,946
Добавувачи	343,824	-	-	-	343,824
Кредити	21,235	46,735	174,986	49,032	291,988
Останати обврски	24,972	-	-	-	24,972
	390,031	46,735	174,986	49,032	660,784

6.5. Кредитен ризик

Кредитниот ризик се јавува во случај кога купувачите на Друштвото нема да бидат во состојба да ги исполнат своите обврски за плаќање. Побарувањата од купувачи се состојат од поголем број на поединечни салда. Овие побарувања не се обезбедени со било какво обезбедување во форма на меници, гаранции или друг вид на колатерал, со исклучок на примените аванси од купувачите.

Старосната структура на побарувањата од купувачи на 31 декември 2023 е како што следува:

6. Финансиски инструменти (Продолжение)

6.5. Кредитен ризик (Продолжение)

	Бруто износ	Во (000) МКД Исправка на вредноста	Нето износ
Нефактурирани побарувања	436,469	-	436,469
Недоспеани побарувања	74,998	-	74,998
Доспеани побарувања			0
- до 1 година	61,357	-	61,357
- над 1 година	55,073	(3,058)	52,015
	627,897	(3,058)	624,839

Побарувањата постари од една година во износ од 55,073 илјади МКД се однесуваат на побарувања од домашни и странски фирми за кои се преземаат мерки за нивна наплата по пат на опомена и поднесување на судски тужби. Менаџментот на Друштвото има направено исправка на вредноста за побарувања за кои смета дека е неизвесна наплатата во износ од 3,058 илјади МКД.

Старосната структура на побарувањата од купувачи на 31 декември 2022 е како што следува:

	Бруто износ	Во (000) МКД Исправка на вредноста	Нето износ
Нефактурирани побарувања	389,105	-	389,105
Недоспеани побарувања	69,365	-	69,365
Доспеани побарувања			0
- до 1 година	47,950	-	47,950
- над 1 година	46,909	(3,058)	43,851
	553,329	(3,058)	550,271

7. Известување по сегменти

7.1. Деловни сегменти

Друштвото во текот на своето работење е организирано во следните деловни сегменти:

- Производи - производство и продажба на челични конструкции,
- Услуги - услуги за монтажа и друго,
- Стоки и материјали - продажба на отпадни материјали и
- Останато - кирии и сл.

ФАКОМ АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

7. Известување по сегменти (Продолжение)

7.1. Деловни сегменти (Продолжение)

Резултатите по сегменти за годината која што завршува на 31 декември 2023 година како и останатите сегменти информации се следните:

	Производи	Услуги	Стоки и материјали	Останато	Вкупно
Приходи од продажба	778,086	268,733	32,150	658	1,079,627
Останати приходи	10,398	3,591	430	9	14,427
Вкупно приходи	788,484	272,324	32,580	667	1,094,054
Оперативна добивка/резултат на сегментот	13,971	4,825	577	12	19,385
Приходи од финансирање					4,656
Расходи од финансирање					(23,665)
Бруто добивка					376
Данок од добивка					(306)
Нето добивка					70
Други информации					
Вкупни средства	1,005,061	347,125	41,528	850	1,394,564
Вкупни обврски по	634,423	219,115	26,214	537	880,289
Амортизација	18,361	6,341	759	16	25,476
Инвестиции	20,562	7,101	850	17	28,530

Резултатите по сегменти за годината која што завршува на 31 декември 2022 година како и останатите сегменти информации се следните:

	Производи	Услуги	Стоки и материјали	Останато	Вкупно
Приходи од продажба	1,030,054	108,983	45,070	84	1,184,691
Останати приходи	16,265	1,721	712	9	18,707
Вкупно приходи	1,046,319	110,704	45,782	593	1,203,398
Оперативна добивка/резултат на сегментот	10,608	1,122	464	6	12,200
Приходи од финансирање					5,579
Расходи од финансирање					(14,423)
Бруто добивка					3,356
Данок од добивка					(3,107)
Нето добивка					249
Други информации					
Вкупни средства	1,182,26	125,087	51,730	670	1,359,752
Вкупни обврски по	734,984	77,764	32,159	417	845,324
Амортизација	23,250	2,460	1,017	13	26,740
Инвестиции	47,004	4,973	2,057	27	54,060

7. Известување по сегменти (Продолжение)

7.2. Географски сегменти

Република Македонија е матична земја за Друштвото, при што истото остварува дел од своите активности (продажби) и на надворешните пазари, и тоа како што следува:

Продажби во:	2023	2022
Република Северна Македонија	564,340	236,680
Југоисточна Европа	42,044	71,349
Западна Европа	487,670	895,369
Останато	0	0
Вкупно	1,094,054	1,203,398

Прикажувањето на продажбите е според потеклото на купувачите.

Вкупни средства во:	2023	2022
Република Македонија	1,101,690	1,025,057
Југоисточна Европа	30,071	37,928
Западна Европа	262,803	296,767
Останато	42	42
Вкупно	1,394,606	1,359,794

Вкупни инвестиции во:	2023	2022
Република Македонија	54,060	54,060
Југоисточна Европа	-	-
Западна Европа	-	-
Вкупно	54,060	54,060

Информации за главни купувачи за 2023 година (над 10% од вкупен приход):

Купувач	% на учество во приходи	Износ на приходи
Финкантиери	42.5%	464,952
АД ЕСМ подужница РЕК Осломеј	14.6%	160,107
Векома	12.3%	134,969

Информации за главни купувачи за 2022 година (над 10% од вкупен приход):

Купувач	% на учество во приходи	Износ на приходи
Финкантиери	36.4%	438,184
Киметал	15.0%	180,411
Векома	12.5%	150,879

8. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Приходи од продажба на домашен пазар	387,843	140,316
Приходи од продажба на странски пазар	366,064	757,162
Приходи од нефактурирни производи	292,912	241,559
Вкупно приходи од продажба	1,046,819	1,139,037

9. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Приходи од продажба на отпадоци	32,150	45,070
Приходи од наемнина	658	584
Приходи од премии, субвенции и донации	-	9,335
Приходи по основ на надомест на штети	2,451	8,732
Приходи од вишоци на средства	11,976	376
Добвики од продажба на основни средства	-	264
Останато	-	-
Вкупно останати оперативни приходи	47,235	64,361

10. УПОТРЕБЕНИ СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Потрошени суровини и материјали	382,871	574,419
Енергија	59,350	87,009
Потрошени резервни делови	14,236	9,623
Потрошен ситен инвентар	3,724	2,589
Вкупно трошоци за суровини и материјали	460,181	673,640

11. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИ

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Бруто плати на вработени	353,952	330,063
Трошоци за службени патувања	2,099	1,270
Трошоци за теренски додаток	8,692	4,361
Трошоци за надомести по договори	-	-
Регрес, отпремнини и помош на вработени	9,657	13,757
Останати надоместоци на вработените	24,991	24,750
Вкупно трошоци за вработени	399,391	374,201

12. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Надворешни услуги за изработка на производи	-	-
Услуги од кооперанти во земјата	61,666	10,253
Услуги од кооперанти во странство	-	2,506
Транспортни услуги	32,225	26,192
Тековно одржување	17,582	8,741
Трошоци за осигурување на имот	2,600	3,480
Надомест за банкарски услуги	4,621	4,457
Реклама и пропаганда	25	137
Спонзорства	100	165
ПТТ Услуги	1,048	1,146
Дополнително утврдени трошоци од минати години	10,574	11,488
Наеми	789	889
Трошоци за комунални и останати услуги	9,539	12,311
Трошоци за сертификати и работни дозволи	4,600	4,297
Интелектуални услуги	4,161	2,926
Посредничка провизија	6,884	5,223
Неотпишана вредност на основни средства	106	58
Отпис на краткорочни побарувања	-	-
Вредносни усогласувања	-	-
Останато	33,101	22,348
Вкупно останати оперативни расходи	189,621	116,617

ФАКОМ АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

13. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Камати од купувачи и позајмици	-	24
Позитивни курсни разлики	4,554	5,428
Приходи од дивиденди	102	127
Вкупно приходи од финансирање	4,656	5,579

14. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Камати	19,568	9,522
Курсни разлики	4,097	4,901
Останати	-	-
Вкупно расходи од финансирање	23,665	14,423

15. ДАНОК ОД ДОБИВКА

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Добивка пред оданочување	376	3,356
Непризнаени расходи:		
Трошоци за членови на УО	589	854
Репрезентација и пропаганда	1,141	539
Отпис на ненаплатени побарувања	-	-
Ненаплатени побарувања од заеми	970	26,913
Осигурителни премии во корист на членови на органи на управување	-	148
Парични даночни казни	136	3
Други усогласувања на расходи	100	165
Намалување на даночна основа:		
Наплатени побарувања (купувачи и заеми)	-	-
Реинвестирана добивка	(249)	(908)
Даночна основа	3,063	31,070
Пресметан данок на добивка	306	3,107
Намалување на пресметан данок за износ кој го платила подружницата во странство	-	-
Данок на добивка	306	3,107
Добивка пред оданочување	376	3,356
Ефективна даночна стапка	81.46%	92.58%

16. ДИВИДЕНДА ПО АКЦИЈА

На годишното собрание на Факом АД Скопје за 2022 година, кое ќе се одржи во 2023 година, ќе се врши распределба на остварената добивка за 2022 година. Овие финансиски извештаи не ја содржат оваа распределба, со оглед дека истата ќе биде искажана во Извештајот за промените во главнината за 2023 година. Во 2023 година не е извршена распределба на дивиденди (2022: 9,000 илјади МКД).

17. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

а) основна заработувачка по акција

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
<i>Нето добивка која им припаѓа на имателите на обични акции</i>		
Нето добивка за годината	70	249
Дивиденда на приоритетни акции	-	-
Нето добивка која им припаѓа на имателите на обични акции	70	249
	број на акции	
	2023	2022
<i>Пондериран просечен број на обичните акции</i>		
Издадени обични акции на 1 јануари	67,000	67,000
Откупени сопствени акции	-	-
Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември	67,000	67,000
Основна заработувачка по акција (во МКД)	1	4

18. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Промени во текот на 2023 година:

	Земјиште и градежни објекти (000) МКД	Постројки и опрема (000) МКД	Транспортни средства и алат (000) МКД	Инвестиции во тек (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна вредност					
Состојба на 1 јануари	273,137	733,993	384,356	12,055	1,403,541
Директни зголемувања	-	-	-	28,530	28,530
Пренос од инвестиции во тек	13,891	8,390	7,995	(30,276)	-
Расход	(1)	(6,472)	(5,599)	-	(12,072)
Продажби	-	-	-	-	-
Преноси	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	287,027	735,911	386,752	10,309	1,419,999
Акумулирана амортизација					
Состојба на 1 јануари	172,905	658,316	373,331	-	1,204,552
Амортизација	5,894	13,453	4,893	-	24,240
Расход	(1)	(6,382)	(5,582)	-	(11,965)
Продажби	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	178,798	665,387	372,642	-	1,216,827
Сегашна вредност на:					
31.12.2023 година	108,229	70,524	14,110	10,309	203,172
31.12.2022 година	100,232	75,677	11,025	12,055	198,989

Со состојба на 31 декември 2023 година, дел од градежните објекти и опремата на Друштвото со сегашна вредност од 98,694 илјади МКД се ставени под хипотека како обезбедување за искористените банкарски кредити и гаранции (Белешка 32).

19. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Промени во текот на 2023 година:

	Софтвер (000) МКД	Лиценци (000) МКД	Средства во подготовка (000) МКД	Вкупно (000) МКД
Набавна вредност				
Состојба на 1 јануари	13,594	13,554	-	27,148
Набавки	-	-	-	-
Пренос од инвестиции	-	-	-	-
Други намалувања	-	-	-	-
Продажби	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	13,594	13,554	-	27,148
Акумулирана амортизација				
Состојба на 1 јануари	11,356	13,554	-	24,910
Амортизација за тековна година	1,236	-	-	1,236
Продажби	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	12,592	13,554	-	26,146
Сегашна вредност на:				
31.12.2023 година	1,002	-	-	1,002
31.12.2022 година	2,238	-	-	2,238

20. ВЛОЖУВАЊА

а) Вложувања расположливи за продажба

	% на сопственост	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Акции во:			
Комерцијална Банка АД Скопје	0.01%	2,911	2,399
Факом АД		736	-
Вкупно вложувања		3,647	2,399

Друштвото располага со вложување во 205 обични акции (2022: 205 акции) издадени од Комерцијална банка АД Скопје. Вложувањето е усогласено со последната пазарна цена на акциите на Македонската Берза на датумот на билансот на состојба. Разликата од усогласувањето е прикажана во рамките на главнината на Друштвото и останатата сеопфатна добивка.

Во текот на 2023 година Друштвото откупи 104 сопствени обични акции, со вкупна набавна вредност во износ од 736 илјади МКД.

б) Вложувања во подружници / придружени

Во 2021 година Друштвото има скучено договор за заедничко вложување во Бетон Арабија, Кралство Саудиска Арабија. Заклучно со 31.12.2021 година, уплатен е износ од 1,073 илјади МКД за добивање на лиценца за работа од министерството за инвестиции на Кралството Саудиска Арабија. Заедничкото вложување е во постапка на основање.

21. ЗАЛИХИ

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Залиха на поцинкуван лим	151	151
Залиха на лимови, носачи и винкли	228,932	249,604
Залиха на резервни делови и помошни материјали	71,476	89,485
Залихи на готови производи	-	-
Вкупно залихи	300,559	339,240

22. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Купувачи на производи и услуги во земјата	94,382	76,077
Побарувања од купувачи во странство	93,988	85,028
Купувачи во земјата - нетековни	-	-
Нефактурирани приходи по договори во земјата	241,317	143,103
Нефактурирани приходи по договори во странство	195,152	246,002
Сомнителни и спорни побарувања	3,058	3,119
	627,897	553,329
Минус: Исправка на вредноста на сомнителни побарувања од купувачи	(3,058)	(3,058)
Вкупно нето побарувања од продажба	624,839	550,271

23. ПОБАРУВАЊА ЗА ДАДЕНИ АВАНСИ

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Дадени аванси на добавувачи во земјата	3,761	2,957
Дадени аванси на добавувачи во странство	3,776	3,707
	7,537	6,664
Минус: Исправка на вредноста на сомнителни побарувања за дадени аванси	-	-
Вкупно побарувања за дадени аванси	7,537	6,664

24. ДАДЕНИ ЗАЕМИ

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
<i>Дадени заеми и камати на:</i>		
РЖ Институт	12,821	12,821
НИК Нова Принт ДООЕЛ Скопје	4,865	4,865
РК Металург-машки клуб	8,914	8,914
РК Металург- женски клуб	17,918	17,918
РК Металург АД	3,600	3,600
Репро 21 ДООЕЛ Скопје	514	499
Репро Принт ДОО Скопје	5,232	5,305
Винарија Стоби	144,980	143,322
Репро One Limited	28,197	28,197
Бетон АД	1,094	1,094
Физички лица	4,070	3,100
Перминдекс	3,085	3,085
Црвени Брегови	4,680	1,500
Фего инженеринг ДОО	1,468	-
Ресторан СТОБИ ДООЕЛ	830	-
Здружение РК Металург - РА Скопје	218	-
Вкупно краткорочни дадени заеми	242,486	234,220

Салдото на дадени заеми на други потекнува од склучени договори за краткорочни заеми и анекси од 2023 година, со каматна стапка од скибор плус 1% годишно и рок на враќање до 31.12.2024 година.

Вкупниот износ на побарувањето од РЖ Институт од 12,821 илјади МКД содржи износ од 11,099 илјади МКД кој потекнува од склучени договори за пристапување кон долг на Друштвото со Комерцијална Банка АД Скопје.

25. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ СРЕДСТВА И АВР

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Побарувања за ДДВ	6,646	21,647
Побарување за повеќе платен данок на добивка	3,070	334
Побарувања од вработените	590	330
Однапред платени трошоци	-	1,694
Вкупно	10,306	24,005

26. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Денарски сметки кај домашни банки	43	94
Девизни сметки кај домашни банки	266	179
Денарски благајни	32	15
Девизни благајни	20	48
Други депозити	317	317
Вкупно парични средства	678	653

27. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

	2023	2022	2023	2022
	Бр. на акции	Бр. на акции	(000) МКД	(000) МКД
Обични акции	67,000	67,000	207,703	207,703
Вкупно	67,000	67,000	207,703	207,703

Акционерскиот капитал на Друштвото претставува номиниран капитал кој се формира со издавање на хартии од вредност (акции) на акционерите. Друштвото има издадено обични акции. Обичните акции носат право на учество во распределбата на остварената добивка (дивиденда) и право на управување со Друштвото (право на глас).

Номиналната вредност на една акција изнесува 51.13 ЕУР.

Проценетата вредност на капиталот утврдена при првата емисија на акции од страна на Друштвото е прикажана во сметководствената евиденција и е извршена усогласеност помеѓу вкупната номинална вредност на акционерскиот капитал регистриран во трговскиот регистар и Централниот депозитар за хартии од вредност (ЦДХВ) и неговиот сметководствен износ.

Разликата која постоела помеѓу проценетата вредност на капиталот утврдена при првата емисија на акции од страна на Друштвото и вкупната номинална вредност на акционерскиот капитал регистриран во трговскиот регистар и Централниот депозитар за хартии од вредност (ЦДХВ) е прикажана како објективна вредност и останати резерви во износ од 26,878 илјади МКД.

Следните акционери имаат сопственост над 5% од акциите кои носат право на глас со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година:

	2023	2022
	%	%
Акционер:		
Репро Оне лимитед	97.23%	97.23%

28. ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ

	2023	2022
	(000) МКД	(000) МКД
Обврски спрема добавувачи во земјата	326,104	325,130
Обврски спрема добавувачи во странство	17,000	18,694
Обврски кон добавувачи за задржни депозити	-	-
Останато	-	-
Вкупно обврски спрема добавувачи	343,104	343,824

29. ОБВРСКИ ЗА ПРИМЕНИ АВАНСИ

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Примени аванси во денари	45,046	56,054
Примени аванси во странска валута	116,859	114,798
Вкупно обврски за примени аванси	161,905	170,852

30. ОСТАНАТИ КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ И ПВР

	2023 (000) МКД	2022 (000) МКД
Обврски за нето плати спрема вработени	18,394	15,424
Обврски за персонален данок од плати	1,763	1,425
Обврски за придонеси од плати	8,393	7,238
Обврски за ДДВ	657	-
Обврски за дивиденди	1,638	7,788
Обврски за данок од добивка	398	3,742
Останати обврски	2,548	3,043
Вкупно останати краткорочни обврски и ПВР	33,791	38,660

31. КРЕДИТИ

		2023	2022
		(000) МКД	(000) МКД
Долгорочни кредити од:			
Халк Банка	(а)	49,032	49,032
Камата по кредити		-	-
Вкупно долгорочни кредити		49,032	49,032
Минус: тековна доспеаност на долгорочни кредити		-	-
Вкупно нето долгорочни кредити		49,032	49,032
Краткорочни кредити од:			
Комерцијална Банка АД Скопје	(б)	93,847	65,688
Комерцијална Банка АД Скопје	(в)	177,624	174,483
Халк Банка	(г)	12,300	-
ПЗУ Ре-Медика		8,685	2,785
Камата по кредити		-	-
Вкупно краткорочни кредити		292,456	242,956
Вкупно кредити		341,488	291,988

(а) Долгорочен кредит во износ од 797 илјади ЕУР (2020: нема) со фиксна каматна стапка од 4% годишно, отплатлив во рок од 8 години, односно 96 еднакви месечни анuitети почнувајќи од 31.01.2025, и грејс период од 2 години (до 31.12.2024).

(б) Краткорочен денарски кредит за пречекорување на состојбата на средствата на сметките за тековно работење во износ од 67,191 илјади МКД (2022: 65,688 илјади МКД) со каматна стапка од 3.58% до 4.48% годишно, отплатливи во рок од 12 месеци од денот на одобрување, најдоцна до октомври 2024 година.

(в) Краткорочни кредити во износ од 2,889 илјади ЕУР (2022: 2,837 илјади ЕУР) со каматна стапка од шестмесечен ЕУРИБОР плус 3.5% годишно, отплатливи во рок од 12 месеци од денот на одобрување, најдоцна до октомври 2024 година.

(г) Краткорочни кредити во износ од 12,331 илјади МКД со променлива каматна стапка односно референтна каматна стапка за пресметување на стапка на казнена камата зголемена за 0.75% , отплатливи во рок од 12 месеци од денот на одобрување, најдоцна до април 2024 година.

Кредитите се обезбедени со хипотека на недвижен имот и залог на опрема.

Доспевањето на долгорочните кредити е како што следува:

		2023	2022
		(000) МКД	(000) МКД
Во рок од една година		-	-
Во рок над една до три години		49,032	49,032
Над 3 години		-	-
		49,032	49,032

Кредитите се деноминирани во следните валути:

		2023	2022
		(000) МКД	(000) МКД
МКД		114,832	68,473
ЕУР		226,656	223,515
		341,488	291,988

32. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ

а) Земени банкарски гаранции

Друштвото има склучено договори за земени банкарски гаранции од Комерцијална банка АД Скопје со следните износи и рокови на доспевање.

Корисник на гаранцијата	тип	(000) МКД	ЕУР	Рок
Макстил	платежна	50,000	-	31.05.2025
РЕК Осломек	чинидбена	4,128		12.06.2024
РЕК Осломек	чинидбена	1,177		20.06.2024
РЕК Осломек	чинидбена	10,619	-	06.07.2024
Вкупно во (000) МКД		65,924	-	
Паметна Енергија	чинидбена	7,427	120,758	31.03.2026
Вкупно во ЕУР		7,427	120,758	
Вкупно во (000) МКД		73,351		

Гаранциите издадени од страна на Комерцијална банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен лимит на вкупен износ од 7,000,000 ЕУР. Издадените гаранции се обезбедени со дадени хипотеки и залози на имотот на Друштвото.

Друштвото има склучено договори за земени банкарски гаранции од Халк банка АД Скопје со следните износи и рокови на доспевање.

Корисник на гаранцијата	тип	(000) МКД	ЕУР	Рок
Макстил	платежна	58,425	-	31.05.2025
Вкупно		58,425	-	
Вкупно во (000) МКД		58,425	-	

Гаранциите издадени од страна на Халк банка АД Скопје во корист на Друштвото се одобрени врз основа на склучен договор за рамковен лимит на 24.11.2017, и Анекс 1 од 22.12.2022 на вкупен износ од 2,200,000 ЕУР. Издадените гаранции се обезбедени со дадени хипотеки и залози на имотот на Друштвото.

б) Дадени гаранции за други

Друштвото гарантира за обврските на други друштва кон Комерцијална Банка АД Скопје во вкупен износ 91,462 илјади МКД, од кои 51,647 илјади МКД во рамките на договорот за рамковен лимит, со рок на доспевање најдоцна до јули 2030 година, и 39,815 илјади МКД по договори обезбедени со меница.

32. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ (Продолжение)

в) Дадени хипотеки и залози на својот имот

Друштвото има дадено хипотеки и залози на својот имот како обезбедување на искористените банкарски кредити и гаранции од Комерцијална банка АД Скопје на следниот имот:

- а) Производна хала со површина од 24,783 м²-ИЛ 4959;
 - б) Кранови, трафостаници, опрема за производство и пренос на електрична и топлотна енергија и гасна комора по проценка;
 - в) Опрема и машини за изработка на челични конструкции по проценка;
 - г) комплетен работен автомобил - ротациона дигалка.
 - д) машиа за проточно песарење
 - ѓ) машини за изработка на заварени Т, L и I носачи
- Вкупната вредност на проценетиот имот изнесува 7,144,760 ЕУР или 439,718,350 илјади МКД.

Друштвото има дадено хипотеки и залози на својот имот како обезбедување на искористените банкарски кредити и гаранции од Халк банка АД Скопје на следниот имот: Производна хала со површина од 6,113 м²-ИЛ 4959. Вкупната вредност на проценетиот имот изнесува 2,919,624 ЕУР или 179,557 илјади МКД.

Во март 2023 година, Друштвото има дадено хипотека во корист на Халк Банка како дополнително обезбедување на договор за рамковен лимит на 24.11.2017 и Анекс 1 од 22.12.2022 на вкупен износ од 2,200,000 ЕУР, на следниот имот: деловен објект со површина од 1,838 м²-ИЛ 48347 Проценета вредност на хипотека изнесува 789,765 ЕУР или 48,570 илјади МКД.

г) Судски спорови

Друштвото е тужена странка во повеќе судски постапки кои произлегуваат од редовното работење на Друштвото. Вкупниот износ на тужби против Друштвото изнесува 35,209 илјади МКД. Менаџментот на Друштвото смета дека не постојат значајни идни обврски кои би произлегле од овие судски спорови.

Од друга страна, Друштвото се јавува како тужител во неколку судски постапки кои произлегуваат од редовното работење на Друштвото. Вкупниот износ на тужби во корист на Друштвото на 31 декември 2023 година изнесува 102,399 илјади МКД кои главно претставуваат тужби за неисполнување на договори, ненаплатени побарувања за извршени работи и друго. Потенцијални средства не се признаваат во финансиските извештаи.

33. НАСТАНИ ПО ДАТУМОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

На 22.12.2023 година, Управниот Одбор на Друштвото донесе Одлука за основање на Друштво со ограничена одговорност со непаричен влог во висина од 5,000 ЕУР со одложена уплата. Називот на друштвото е ФАКОМ МОНТАЖА ДООЕЛ. Во јануари 2024 година извршен е упис во Централниот Регистар со приоритетна дејност Производство на метални конструкции и делови на конструкции. Вработените од организационата единица Монтажа на ФАКОМ АД како и дел од вработените од други организациони единици во 2024 се вработени во новоформираното друштво.

34. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Друштвото е поврзано со своите акционери кои имаат контрола или значајно учество во работењето на истото. Друштвото е поврзано својот доминантен акционер, како и со други друштва каде доминантниот акционер има учество над 50%.

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има побарувања за дадени заеми на акционерот Репро Оне лимитед и неговиот краен сопственик во износ од 32,267 илјади МКД (2022: 28,197 илјади МКД) и обврски по основ на добивка во износ од 67,438 илјади МКД (2022: 67,988 илјади МКД). Во текот на 2023 година, Друштвото нема приходи и трошоци со акционерот Репро Оне лимитед и неговиот краен сопственик.

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има побарувања од други друштва каде доминантниот акционер има учество над 50% во износ од 154,066 илјади МКД и обврски во износ од 706 илјади МКД. Во текот на 2023 година, во трансакции со други друштва каде доминантниот акционер има учество над 50%, друштвото остварило трошоци во износ од 1,186 илјади МКД.

Во 2023 година трошоците за бруто надомести на плати на членови на управниот одбор изнесуваат 11,852 илјади МКД и трошоци за бруто надомести на членови на надзорен одбор изнесуваат 982 илјади МКД.

Законска обврска за составување на годишна сметка и годишен извештај за работењето согласно одредбите на ЗТД

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Годишната сметка која ја изготвуваат трговските друштва вклучува биланс на состојба и биланс на успех и објаснувачки белешки.

Согласно член 476 од Законот за трговски друштва Годишната сметка и финансискиот извештај кои се однесуваат за иста деловна година и кои се подготвени согласно одредбите на Законот и со прописите за сметководство треба да содржат идентични податоци за состојбата на средствата, обврските, приходите, расходите, главнината и остварената добивка односно загуба на друштвото за деловната година.

Согласно член 477 од Законот за трговски друштва, Органот на управување на Друштвото, покрај годишната сметка, односно финансиските извештаи, е должен, по завршување на секоја деловна година да изготви и извештај за работата на друштвото во претходната година со содржина определена во член 384 став 7 од ЗТД.

Годишната сметка на Друштвото и Годишниот извештај за работење се дадени во Додатоците 2 и 3.

Органот на Управување на Друштвото го разгледал и одобрил Годишниот извештај за работење.

Годишна сметка за 2023 година

- Биланс на состојба
- Биланс на успех
- Извештај за сеопфатна добивка

ЕМБС: 04095596

Целосно име: Друштво за проектирање, производство и монтажа на

челични конструкции и опрема, увоз-извоз ФАКОМ АД - Скопје

Вид на работа: 450

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2023

Листа на прикачени документи:

Објаснувачки белешки и други прилози

Финансиски извештаи

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
1	-- АКТИВА: А. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	208.893.765,00			204.698.166,00
2	-- I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	1.002.151,00			2.238.053,00
4	-- Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	1.002.151,00			2.238.053,00
9	-- II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	203.172.016,00			198.988.794,00
10	-- Недвижности (011+012)	108.228.692,00			100.230.608,00
11	-- Земјиште	900.126,00			900.126,00
12	-- Градежни објекти	107.328.566,00			99.330.482,00
13	-- Постројки и опрема	70.524.603,00			75.677.798,00
14	-- Транспортни средства	11.790.234,00			7.710.728,00
15	-- Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	2.319.506,00			3.314.647,00
18	-- Материјални средства во подготовка	10.308.981,00			12.055.013,00
21	-- IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	4.719.598,00			3.471.319,00
23	-- Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	1.072.819,00			1.072.819,00
26	-- Вложувања во долгорочни хартии од вредност (027+028+029)	3.646.779,00			2.398.500,00
28	-- Вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	735.779,00			
29	-- Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата	2.911.000,00			2.398.500,00
36	-- Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	749.936.587,00			764.255.412,00
37	-- I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	300.558.779,00			339.240.332,00
38	-- Залихи на суровини и материјали	229.083.174,00			249.755.551,00
39	-- Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	71.475.605,00			89.484.781,00
45	-- III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	206.213.224,00			190.141.234,00
47	-- Побарувања од купувачи	188.368.686,00			161.165.440,00
48	-- Побарувања за дадени аванси на добавувачи	7.538.280,00			6.664.143,00

49	-- Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	9.716.543,00		21.981.224,00
50	-- Побарувања од вработените	589.715,00		330.427,00
52	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	242.486.273,00		234.220.746,00
57	-- Побарувања по дадени заеми	231.864.678,00		223.599.151,00
58	-- Останати краткорочни финансиски средства	10.621.595,00		10.621.595,00
59	-- V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	678.311,00		653.100,00
60	-- Парични средства	361.587,00		336.375,00
61	-- Парични еквиваленти	316.724,00		316.725,00
62	-- VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	436.468.709,00		390.798.388,00
63	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	1.395.299.061,00		1.359.751.966,00
64	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	25.593.513,00		25.593.513,00
65	-- ПАСИВА : А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	515.011.321,00		514.428.848,00
66	-- I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	180.825.369,00		180.825.369,00
71	-- VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	80.708.998,00		79.947.097,00
72	-- Законски резерви	42.000.000,00		42.000.000,00
74	-- Останати резерви	38.708.998,00		37.947.097,00
75	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	253.406.980,00		253.406.980,00
77	-- IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	69.974,00		249.402,00
81	-- Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	880.105.064,00		845.012.618,00
85	-- II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	49.031.759,00		49.031.759,00
90	-- Обврски по заеми и кредити	49.031.759,00		49.031.759,00
95	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	831.073.305,00		795.980.859,00
97	-- Обврски спрема добавувачи	343.103.458,00		343.823.856,00
98	-- Обврски за аванси, депозити и кауции	161.905.393,00		170.851.815,00
99	-- Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плати	10.155.700,00		8.662.278,00
100	-- Обврски кон вработените	20.469.768,00		17.183.747,00
101	-- Тековни даночни обврски	1.344.497,00		4.714.926,00
104	-- Обврски по заеми и кредити	292.455.909,00		242.955.657,00
106	-- Обврски по основ на учество во резултатот	1.638.580,00		7.788.580,00
109	-- V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ ВО ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	182.676,00		310.500,00
111	-- ВКУПНО ПАСИВА : ГЛАВНИНА, РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	1.395.299.061,00		1.359.751.966,00
112	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА-ПАСИВА	25.593.513,00		25.593.513,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
201	-- I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	1.094.053.773,00			1.203.398.703,00
202	-- Приходи од продажба	1.079.626.696,00			1.184.691.345,00
203	-- Останати приходи	14.427.077,00			18.707.358,00

207	-- II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	1.074.668.871,00		1.191.199.189,00
208	-- Трошоци за сировини и други материјали	460.181.498,00		673.640.356,00
210	-- Набавна вредност на продадените материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	7.886.987,00		
211	-- Услуги со карактер на материјални трошоци	122.872.224,00		59.669.503,00
212	-- Останати трошоци од работењето	47.445.961,00		44.089.399,00
213	-- Трошоци за вработени (214+215+216+217)	399.957.375,00		375.494.980,00
214	-- Плати и надоместоци на плата (нето)	234.297.189,00		219.267.970,00
215	-- Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	91.338.687,00		84.385.416,00
216	-- Придонеси од задолжително социјално осигурување	28.316.806,00		26.408.977,00
217	-- Останати трошоци за вработените	46.004.693,00		45.432.617,00
218	-- Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	25.476.726,00		26.739.863,00
222	-- Останати расходи од работењето	10.848.100,00		11.565.088,00
223	-- III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	4.656.591,00		5.579.168,00
229	-- Приходи од вложувања во неповрзани друштва	102.500,00		127.100,00
230	-- Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва			23.683,00
231	-- Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	4.554.091,00		5.428.385,00
234	-- IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	23.665.208,00		14.422.299,00
239	-- Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	19.568.384,00		9.521.660,00
240	-- Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	4.096.824,00		4.900.639,00
246	-- Добивка од редовното работење (201+223+244)- (204-205+207+234+245)	376.285,00		3.356.383,00
250	-- Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	376.285,00		3.356.383,00
252	-- Данок на добивка	306.311,00		3.106.981,00
255	-- НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	69.974,00		249.402,00
257	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	469,00		524,00
258	-- Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00		12,00
269	-- Добивка за годината	69.974,00		249.402,00
288	-- Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	69.974,00		249.402,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
605	-- Сегашна вредност на софтвер со лиценца (< или = АОП 004 од БС)	1.002.151,00			2.238.053,00
609	-- Земјишта	900.126,00			900.126,00
612	-- Сегашна вредност на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење дејност (< или = АОП 012 од БС)	107.328.566,00			99.330.482,00

625	-- Заеми и кредити дадени на нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или =АОП 024+АОП 025+АОП 032+АОП 033+АОП 034+АОП 046+АОП 047+АОП 056+АОП 057+АОП 058 ОД БС)	203.667.631,00		206.023.699,00
626	-- Побарувања по основ на продажба на стоки и услуги и аванси дадени на нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или =АОП 006+АОП 017+АОП 030+ АОП 046+ АОП 047+АОП 048 ОД БС)	101.201.414,00		82.152.550,00
629	-- Останати побарувања од органи на законодавна, извршна и судска власт, ФПИОСМ,ФЗОРСМ,АВРСМ, единици на локална самоуправа и други правни лица финансирани од буџет (< или= АОП 034+АОП 035+АОП 047+АОП 049+АОП 051+АОП 062 ОД БС)	9.716.543,00		21.981.224,00
630	-- Побарувања по основ на продажба на стоки и услуги и аванси и останати побарувања од сите субјекти во земјата и странство (< или=АОП 006+АОП 017+АОП 030+АОП 034+АОП 035+ АОП 046+ АОП 047+АОП 049+ АОП 050+АОП 051+АОП 057+АОП 062 ОД БС)	534.822.326,00		583.997.982,00
631	-- Основна главнина (сопственички капитал) во удели поседувани од други трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или =АОП 065 од БС)	180.825.369,00		180.825.369,00
634	-- Обврски по заеми и кредити земени од нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или =АОП 086+АОП 087+АОП 088+АОП 089+АОП 090+АОП 096+АОП 104+АОП 107 ОД БС)	49.031.759,00		49.031.759,00
635	-- Обврски по основ на набавка на стоки и услуги и аванси (краткорочни трговски кредити) примени од нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или =АОП 096+АОП 097+ АОП 098+АОП 108 ОД БС)	45.046.677,00		56.053.569,00
638	-- Останати обврски кон органи на законодавна, извршна и судска власт, ФПИОСМ,ФЗОРСМ,АВРСМ, единици на локална самоуправа и други правни лица финансирани од буџет (< или=АОП 092+АОП 093+АОП 094+ АОП 099+ АОП 101+ АОП 107+АОП 108+ АОП 109 ОД БС)	11.500.197,00		13.377.204,00
639	-- Обврски по основ на трговски кредити, аванси и останати обврски кон сите субјекти во земјата и странство (вкупно) (< или=АОП 092+АОП 093+АОП 094+ АОП 096+ АОП 097+ АОП 098+ АОП 099+ АОП 100+ АОП 101+ АОП 107+АОП 108+ АОП 109 ОД БС)	22.291.024,00		25.282.827,00
643	-- Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на домашен пазар (< или = АОП 202 од БУ)	549.255.150,00		217.389.079,00
644	-- Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на странски пазар (< или = АОП 202 од БУ)	529.713.664,00		966.717.707,00
647	-- Приходи од наемнина (< или = АОП 202 од БУ)	657.882,00		584.559,00
650	-- Добивки од продажба на нематеријални и материјални средства (< или = АОП 203 од БУ)			264.000,00
654	-- Приходи од вишоци (< или = АОП 203 од БУ)	11.375.536,00		

655	-- Наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврски (< или = АОП 203 од БУ)	600.744,00		375.894,00
657	-- Приходи од премии, субвенции, дотации и донации (< или = АОП 203 од БУ)			9.334.962,00
661	-- Останати приходи од работењето (< или = АОП 203 од БУ)	2.450.796,00		8.732.502,00
666	-- Приходи од дивиденди	102.500,00		127.100,00
668	-- Трошоци за суровини и материјали (< или = АОП 208 од БУ)	377.704.381,00		568.788.440,00
669	-- Огрев, гориво и мазива (< или = АОП 208 од БУ)	1.629.337,00		1.254.106,00
671	-- Канцелариски материјали (< или = АОП 208 од БУ)	597.815,00		915.774,00
673	-- Униформи-заштитна облека и обувки (< или = АОП 208 од БУ)	2.721.981,00		3.228.001,00
674	-- Материјал за чистење и одржување (< или = АОП 208 од БУ)	217.311,00		232.486,00
676	-- Потрошена електрична енергија (< или = АОП 208 од БУ)	19.114.666,00		24.089.173,00
677	-- Потрошени енергетски горива (< или = АОП 208 од БУ)	40.236.230,00		62.920.156,00
678	-- Потрошени резервни делови и материјали за одржување (< или = АОП 208 од БУ)	13.774.996,00		9.623.198,00
679	-- Отпис на ситен инвентар, амбалажа и автогуми (во производство) (< или = АОП 208 од БУ)	3.639.689,00		2.186.938,00
680	-- Транспортни услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	11.019.677,00		4.296.491,00
681	-- Транспортни услуги во странство (< или = АОП 211 од БУ)	21.204.995,00		21.895.519,00
682	-- ПТТ услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	1.047.697,00		1.145.507,00
685	-- Производствени и занаетчиски услуги (< или = АОП 211 од БУ)	61.665.721,00		10.253.376,00
686	-- Наемнини за деловни простории во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	789.017,00		888.646,00
691	-- Вкалкуирани надомести за време на боледување	2.584.197,00		3.849.169,00
692	-- Надоместоци за отпремнина при заминување во пензија (< или = АОП 217 од БУ)	1.249.292,00		1.210.606,00
695	-- Регрес за годишен одмор (< или = АОП 217 од БУ)	6.786.450,00		11.220.000,00
696	-- Помошти (< или = АОП 217 од БУ)	1.415.773,00		1.326.679,00
698	-- Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци (< или = АОП 217 од БУ)	2.098.899,00		1.269.817,00
700	-- Надомести на трошоците на вработените и подароци (< или = АОП 217 од БУ)	1.110.899,00		10.102.311,00
701	-- Надоместок за сместување и исхрана на терен (< или = АОП 217 од БУ)	16.021.803,00		2.462.231,00
704	-- Трошоци за организирана исхрана во текот на работа (< или = АОП 217 од БУ)	16.550.572,00		16.546.718,00
707	-- Трошоци за надомест и други примања на надворешни членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	884.000,00		1.309.000,00
709	-- Репрезентација (< или = АОП 212 од БУ)	1.267.936,00		598.317,00
710	-- Премии за осигурување на имот (< или = АОП 212 од БУ)	1.598.612,00		1.747.847,00
711	-- Надомест за банкарски услуги (< или = АОП 212 од БУ)	4.621.385,00		4.457.373,00
712	-- Даноци кои не зависат од резултатот (< или = АОП 212 од БУ)	3.705.051,00		5.789.223,00

714	-- Членарини на здруженијата во земјата и странство (< или = АОП 212 од БУ)	380.687,00			357.654,00
717	-- Останати трошоци на работењето (< или = АОП 212 од БУ)	34.452.957,00			29.227.023,00
718	-- Казни, пенали надоместоци за штети и друго (< или = АОП 222 од БУ)	118.394,00			
722	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	447,00			506,00
723	-- Просечен број на вработени во седиштето на субјектот врз основа на состојбата на крајот на месецот	447,00			506,00

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
2193	- 25.11 - Производство на метални конструкции и делови на конструкции	1.098.052.482,00			
2491	- 68.20 - Издавање и управување со сопствен недвижен имот или недвижен имот земен под закуп (лизинг)	657.882,00			

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.

Годишен извештај за 2023 година

ФАКОМ АД, Скопје

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ФАКОМ АД - СКОПЈЕ ЗА ПЕРИОД ОД 01.01.-
31.12.2023 ГОДИНА

Март, 2024

СОДРЖИНА

Финансиски резултати БИЛАНС НА УСПЕХ.....	4
Вкупен приход.....	5
Трошоци.....	6
БИЛАНС НА СОСТОЈБА.....	7
АКТИВА.....	7
ПАСИВА.....	8
ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	10

ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ

Финансиската анализа се однесува на неревидираните финансиски резултати на ФАКОМ АД за период од 01.01.-31.12.2023 год. споредено со истиот период од минатата година. При изработката на анализата, дополнително се користат и интерни податоци за обемот на физичкото производство по еквивалентен тон (ЕТ) како и други интерни планови и анализи.

Во периодот од 01.01.-31.12.2023 година Друштвото оствари нето добивка од работењето во износ од 69.974 ден. наспроти добивката од 2022 год. (249.402 ден.) која е -72% помала од претходната година. Ова се должи пред се на уште една турболентна година со нестабилно пазарно окружување. Изминатата 2023 год. беше слаба економска година која треба брзо да се надмине. Нарушувањето на ланците на снабдувањето предизвика раст на цените на материјалите, електричната енергија и другите енергенси т.е инфлацијата предизвика рецесија на пазарот во Европската унија, додека во блиското окружување предизвика голем недостиг од квалификувана работна сила која го забавува растот на компаниите.

Вкупните оперативни приходи во 2023 година изнесуваат 1.094.053.773 денари и истите се намалени за -9% во однос на 2022 год. како резултат на намалените приходи од странство за -45%, додека приходите од продажба на домашен пазар се зголемени за +152% а останатите приходи по основ на вишоци, судски спорови, наплати на штети и др, се намалени за -23%. Финансиските приходи во 2023 год. се намалени за -17% во однос на 2022 г. како резултат на намалените приходи врз основа на позитивните курсни разлики од работењето со неповрзани друштва. Вкупните приходи за 2023 г. изнесуваат 1.098.710.364 ден. и истите се намалени за -9% во однос на 2022 г.

Во периодот од 01.01-31.12.2023 година Друштвото оствари оперативни расходи од 1.074.668.871 денари кои се за -10% помали во однос на 2022 година. Намалувањето на расходите се должи на намалениот трошок на суровините и материјали за -32%, зголемување имаме кај трошокот за изнајмување на работници од надвор за изработка и извршување на услуги, додека трошоците за вработени се зголемени за +7% во однос на 2022 год. Финансиските расходи се зголемени за +64% во однос на 2022 год. како резултат на зголемените расходи по основ на камати и негативни курсни разлики. Вкупните расходи за 2023 год. се намалени за -9% во однос на 2022 год.

Тековните средства во 2023 год. се зголемени за +3% во однос на 2022 год. како резултат на зголемените побарувања од купувачите, зголемени побарувања по дадени заеми и зголемените пресметани приходи што неможеле да се фактурираат во 2023 год. Нетековните средства во 2023 год. се зголемени за +2% од 2022 год. како резултат на зголемување на материјалните средства (зголемување на вредноста на градежните објекти и зголемување на транспортните средства (набавена е мобилна половна дигалка.). Зголемени се и

долгорочните финансиски средства односно вложувањата во долгорочните хартии од вредност.

Друштвото во текот на 2023 година користи краткорочен револвинг денарски и девизен кредит од Комерцијална банка и долгорочен денарски кредит по договор за кредит бр. RM2017/634 од Халк Брчка.

Оствареното производство на ниво на Факом АД во 2023 год. изразено во еквивалентни тони бележи зголемување за +14% во однос на 2022 год. а во однос на планот имаме зголемување за +7%.

Во прилог е даден Билансот на успех:

БИЛАНС НА УСПЕХ

Биланс на успех

	денари		% на пораст
	31.12.2022	31.12.2023	2023/2022
Приходи од продажба	1.184.691.345	1.079.626.696	-8,87%
Останати приходи	18.707.358	14.427.077	-22,88%
Вкупен приход	1.203.398.703	1.094.053.773	-9,09%
Трошоци за материјали, енергија	673.640.356	460.181.498	-31,69%
Трошоци на вработени	375.494.980	399.957.375	6,51%
Останати трошоци	115.323.990	189.053.273	63,93%
Вкупни готовински трошоци	1.164.459.326	1.049.192.146	-9,90%
ЕБИТДА*	38.939.377	44.861.627	15,21%
Амортизација	26.739.863	25.476.725	-4,72%
Оперативна добивка	12.199.514	19.384.902	58,90%
Финансиски приходи	5.579.168	4.656.591	-16,54%
Финансиски расходи	14.422.299	23.665.208	64,09%
Добивка (загуба) пред оданочување	3.356.383	376.285	-88,79%
Данок на добивка	3.106.981	306.311	
Нето добивка (загуба) од работење	249.402	69.974	-71,94%
Нето добивка (загуба)	249.402	69.974	-71,94%

* ЕБИТДА е профит пред камати, даноци и амортизација

Извор: Финансиски извештаи и бруто биланси на друштвото

Билансот на успех е прикажан во облик посебно да ја изразува добивката пред камати, даноци и амортизација, за да можат да се елиминираат ефектите од неготовинските трошоци врз работењето на друштвото.

Учеството и структурата на вкупните приходи на Друштвото е прикажано во следната табела:

Структура на приходи	денари		% на пораст
	31.12.2022	31.12.2023	2023/2022
Приходи од продажба на добра (производи) и услуги во земјата	172.318.925	517.105.191	200,09%
Приходи од продажба на добра (производи, стоки) и услуги во странство	966.717.707	529.713.664	-45,20%
Приходи од продажба на материјали, резервни делови и отпадоци	45.070.154	32.149.959	-28,67%
Приходи од наемнина	584.559	657.882	12,54%
Приходи од вредносно усогласување на материјалните средства			
Приходи од вредносно усогласување на краткорочни побарувања			
Приходи од наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обвршници	375.894	600.745	59,82%
Добивки од продажба на нематеријални и материјални средства	264.000		-100,00%
Приходи од премии, субвенции	9.334.967		-100,00%
Останати приходи од работењето	8.732.502	7.450.797	-71,93%
Вкупни приходи од работењето (оперативни приходи)	1.203.398.703	1.094.053.774	-9,09%

Извор: Финансиски извештаи и бруто биланси на друштвото

Физичко извршување изразено во еквивалентни тони на ФАКОМ АД

ВКУПНО ФАКОМ АД																	
ПРЕГЛЕД																	
на физичко извршување 01-12/2023 во ЕТ																	
Вид на производ	месечно 2023												Кумулатив во ЕТ			%	
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	2023 01-12	План 2023	2022 01-12	2023 /план	2023/ 2022
1. Челична конструк.	519	515	357	315	274	295	306	317	342	398	369	284	4.291	7.152	6.269	60%	68%
2. Опрема	128	56	161	67	108	101	152	169	132	85	64	160	1.383	2.761	1.645	50%	84%
3. Прифилиран лим	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	57	16	0%	0%
4. Носачи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	3.398	0	0%	-
5. Конфекционирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	333	0	0%	#DIV/0!
6. Ламели	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	4	-	-
7. Услуги	680	1.634	2.013	1.544	1.178	1.224	971	1.006	1.120	1.229	1.819	1.533	15.951	6.452	10.844	247%	147%
8. Цевоводи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	0	-	-
9. Плаштови и крив за резервоар	-	-	-	-	-	-	-	-	10	-	-	-	10	133	153	-	-
10. Едностран покрив	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	-	0	-	-
ВКУПНО	1.327	2.205	2.531	1.926	1.560	1.620	1.429	1.492	1.604	1.712	2.252	1.977	21.635	20.281	18.930	107%	114%

Оствареното производство на ниво на ФАКОМ АД во 2023 год. изнесува 21.635 екв.тон. наспроти 2022 год. (18.930 екв.тон.) или за +14% имаме зголемување, додека пак во однос на планот имаме зголемување за +7% или повеќе произведено 1353 ет во однос на планираното.

Во структурата на оствареното производство во 2023 год. доминираат услугите со 74% во вкупните производи, втора по застапеност се челичните конструкции со 20% а на трето место е опремата со 6% учество во вкупните производи.

Вкупни трошоци

Нефинансиските трошоците (расходи од работењето) на ниво на ФАКОМ АД изнесуваат 1.074.668.871 денари или за -10% се намалени во однос на минатата година. Процентот на зголемување и намалување кај поединечните нефинансиски трошоци може да се види поделно по категорија на трошоци :

- Трошоците на продажба се намалени за -15%
- Трошоците за дистрибуција се зголемени за +25%
- Административните трошоци се зголемени за +10%
- Другите оперативни трошоци се намалени за -15%

Табела 1: Структура на трошоци за продажба на ФАКОМ АД

Трошоци на продажба	денари		% на пораст 2023/2022
	31.12.2022	31.12.2023	
Трошоци за сировини и материјали (за производство)	574.418.807	382.870.825	-33,35%
Трошоци за енергија (за производство)	82.202.978	55.175.421	-32,88%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за производство)	9.151.280	13.774.996	50,53%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за производство)	2.186.938	3.639.689	66,43%
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги (за и	10.253.376	61.665.721	501,42%
Услуги за одржување и заштита	8.741.592	17.581.729	101,13%
Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови и одпадо		7.886.987	
Набавна вредност на продадени добра(стоки)			
Плата и надоместоци на плата (за производство)	217.373.857	221.520.367	1,91%
Трошоци за амортизација (за производство)	25.248.743	24.287.406	-3,81%
Вкупно трошоци на продажба	929.577.571	788.403.141	-15,19%

Табела 2: Структура на трошоци на дистрибуција на ФАКОМ АД

Трошоци за дистрибуција	денари		% на пораст 2023/2022
	31.12.2022	31.12.2023	
Транспортни услуги	26.192.010	32.224.672	23,03%
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	1.145.507	1.047.697	-8,54%
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саеми	136.920	24.970	-81,76%
Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци	1.269.817	2.098.899	65,29%
Трошоци за репрезентација	598.317	1.267.936	111,92%
Вкупно трошоци на дистрибуција	29.342.571	36.664.174	24,95%

Табела 3: Структура на административни расходи на ФАКОМ АД

Административни расходи	денари		% на пораст 2023/2022
	31.12.2022	31.12.2023	
Трошоци за енергија (за администрација, управа и продажба)	4.806.351	4.175.475	-13,13%
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за администр	471.918	460.829	-2,35%
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за администрација,	402.084	84.262	-79,04%
Плата и надоместоци на плата (за администрација, управа и продажба)	112.688.506	132.432.315	17,52%
Останати трошоци за вработените	13.757.285	9.656.720	-29,81%
Трошоци за амортизација (за администрација, управа и продажба)	1.491.120	1.189.319	-20,24%
Надоместок на трошоци за вработените и подароци	29.111.261	33.683.274	15,71%
Трошоци за надомест и др. примања на членови на управен и надзорен	1.309.000	884.000	-32,47%
Трошоци за спонзорства и донации	165.000	100.000	-39,39%
Трошоци за осигурување+ колективно осиг. на вработ.	3.480.064	2.599.744	-25,30%
Банкарски услуги и трошоци за платен промет	4.457.373	4.621.385	3,68%
Даноци кои не зависат од резултатот, членарини и др. Давачки	6.146.877	4.085.738	-33,53%
Останати трошоци на работењето	29.227.023	34.452.957	17,88%
Вкупно административни расходи	207.513.862	228.426.018	10,08%

Други оперативни расходи	денари		% на пораст
	31.12.2022	31.12.2023	2023/2022
Наем - лизинг	888.646	789.017	-11,21%
Комунални услуги	3.828.380	2.848.866	-75,59%
Останати услуги	8.483.071	6.689.552	-21,14%
Вредносно усогласување (обезвреднување) на краткорочни побарувања			
Вредносно усогласување (обезвреднување) на ост. Матер. С-ва			
Загуби врз основа на расходување и загуби од продажба на нематеријални	58.261	106.011	81,95%
Кусоци, кало, растур, расипување и кршење	19.304	49.795	157,95%
Расходи врз основа на директен отпис на побарувања			
Казни, пенали, надоместоци за штети и друго		118.394	
Останати расходи од работењето	11.487.523	10.573.901	-7,95%
Вкупно други оперативни расходи	24.765.185	21.175.536	-14,49%
Вкупни трошоци (без финансиските расходи)	1.077.692.718	1.074.668.869	-0,28%

ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ (ПЛАТИ И ДР.ТРОШОЦИ)

Во структурата на основните трошоци на компанијата покрај големото влијанието на потрошокот на сировини, втор по големина и влијание има и трошокот на средства за плати и други трошоци за вработените. За оваа намена во 2023 година потрошени се 397,29 мил. денари што претставува 36% од сите трошоци или за +6,5% се поголеми во однос на 2022 г.Најголемиот дел од овие трошоци се однесува за исплата на бруто плата. Имено во 2023 г. за исплатената бруто плата на ниво на компанијата по двата основа (за директни работници и администрација) изнесува 353.952.682 денари или за 7% поголеми од претходната година. За регрес се исплатени вкупно 6,8 мил. денари, за помош по разни основи и отпремнина 2,6 мил. ден., за теренски во земјата и странство е исплатено 16,02 мил. ден., надомест за исхрана на вработените е исплатено 16,5 мил.ден. и др.

Преглед на исплатена просечна нето плата

ред. бр.	ФАКОМАД	2023		2022		пр.нето плата 2023/2022%
		прос.бр.на вработ.	просечна нето плата	прос.бр.на вработ.	просечна нето плата	
1	РЕ Производство	282	37.641	318	32.110	117%
2	РЕ Монтажа	114	50.491	120	38.988	130%
3	РЕ Инженеринг	24	43.966	28	40.382	109%
4	РЕ Логистика	31	43.960	38	40.409	109%
5	РЕ Проект	18	40.706	20	35.316	115%
	Вкупно	469	41.623	524	34.850	119%

Според видот на исплатата структурата е следна:

Исплатена бруто плата	прос.бр. на вработ	2023 год.	прос.бр. на вработ	2022 год.	2023/2022 %
Производни	317	221.520.367	366	217.373.857	102%
Режија	152	132.432.315	158	112.688.506	118%
Вкупно	469	353.952.682	524	330.062.363	107%

Структура на прекувремени часови :

прекуврем.часови	2023 год.	2022 год.	% 23/22
РЕ Производство	52.472	83.839	63%
РЕ Монтажа	75.674	60.304	125%
Останати	5.129	9.752	53%
вкупно	133.275	153.895	87%

БИЛАНС НА СОСТОЈБА

Активата за периодот од 01.01.-31.12.2023 год. изнесува 1.395.299.061 денари и е за +3% поголема во однос на истиот период од 2022 година.

АКТИВА	денари		% на пораст
	31.12.2022	31.12.2023	2023/2022
А) ПОСТОЈАНИ СРЕДСТВА	204.698.166	208.893.765	2,05%
Долгорочни финансиски средства	3.471.319	4.719.598	35,96%
Нематеријални средства	2.238.055	1.002.151	-55,22%
Материјални средства	198.988.792	203.172.016	2,10%
Б) ТЕКОВНИ СРЕДСТВА	1.155.053.799	1.186.405.297	2,71%
Залихи	339.240.332	300.558.780	-11,40%
Побарувања од купувачи	161.165.440	188.368.686	16,88%
Други побарувања	256.532.396	252.792.531	-1,46%
Аванси	6.664.143	7.538.280	13,12%
Пари и парични средства	653.100	678.311	3,86%
АВР	390.798.388	436.468.709	11,69%
ВКУПНА АКТИВА	1.359.751.965	1.395.299.062	2,61%

Структура на залихи:

ЗАЛИХИ	денари		% на пораст
	31.12.2022	31.12.2023	2023/2022
Суровини и материјали на залиха	249.755.551	229.083.174	-8,28%
Залиха на резервни делови	89.484.781	71.475.605	-20,13%
Ситен инвентар во употреба	22.106.651	23.540.017	6,48%
Вредносно усогласување на залихи на ситен инвентар, амбалажа и автогуми	-22.106.651	-23.540.017	-6,48%
Вкупно:	339.240.332	300.558.779	-11,40%

Движењето на побарувањата од купувачите по години е како што следи:

ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ	денари		% на пораст
	31.12.2022	31.12.2023	2023/2022
Побарувања од купувачи во земјата	79.195.486	97.439.589	23,04%
Побарувања од купувачи во странство	85.028.315	93.987.447	10,54%
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи	-3.058.361	-3.058.350	0,00%
Вкупно:	161.165.440	188.368.686	16,88%

Извор: Финансиски извештаи и бруто биланси на друштвото

Останатите побарувања се прикажани подолу во табелата:

ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА	денари		% на пораст
	31.12.2022	31.12.2023	2023/2022
Данок на додадена вредост	21.646.775	6.646.430	-69,30%
Побарувања за повеќе уплатени даноци на добивка, данок на вк	334.449	3.070.113	817,96%
Побарувања од вработените за аконтации за службени патувањ	330.427	589.715	78,47%
Побарувања по дадени заеми	234.220.746	242.486.274	3,53%
Вкупно:	256.532.397	252.792.532	-1,46%

Извор: Финансиски извештаи и бруто биланси на друштвото

ПАСИВА

Пасивата во билансот на состојба е зголемена како резултат на зголемените обврски кон вработените и обврските по заеми и кредити. .

Состојбата со пасивата на друштвото е прикажана во следната табела:

ПАСИВА	денари		% на пораст 2023/2022
	31.12.2022	31.12.2023	
А) КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	514.428.848	515.011.321	0,11%
Запишан капитал	180.825.369	180.825.369	
Резерви	79.947.097	80.708.998	0,95%
Акумулирана добивка/загуба	253.406.980	253.406.980	
Нето тековна добивка/загуба	249.402	69.974	-71,94%
Б) ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ	49.031.759	49.031.759	
Заеми и кредити	49.031.759	49.031.759	
В) ТЕКОВНИ ОБВРСКИ	796.291.359	831.255.983	4,39%
Обврски спрема добавувачи	514.675.671	505.008.853	-1,88%
Обврски кон вработени	25.846.025	30.625.468	18,49%
Тековни даночни обврски	4.714.926	1.344.497	-71,48%
Обврски по заеми и кредити	242.955.657	292.455.909	20,37%
ПВР	310.500	182.676	-41,17%
Други тековни обврски	7.788.580	1.638.580	-78,96%
ВКУПНА ПАСИВА	1.359.751.965	1.395.299.062	2,61%

ТЕКОВНИ ОБВРСКИ	денари		% на пораст 2023/2022
	31.12.2022	31.12.2023	
Обврски спрема добавувачи во земјата	325.129.860	326.103.779	0,30%
Обврски спрема добавувачи во странство	18.693.995	16.999.679	-9,06%
Обврски за примени аванси, депозити и кауции	56.053.569	45.046.677	-19,64%
Обврски за примени аванси, депозити и кауции од странство	114.798.246	116.858.716	1,79%
Вкупно	514.675.670	505.008.851	-1,88%

Извор: Финансиски извештаи и бруто биланси на друштвото

ОБВРСКИ СПРЕМА ВРАБОТЕНИ	денари		% на пораст 2023/2022
	31.12.2022	31.12.2023	
Обврски за даноци и придонеси на плата и надоместоци на плата	8.662.278	10.155.700	117,24%
Обврски за плата и надоместоци на плата	15.425.199	18.394.055	119,25%
Останати обврски спрема вработените	1.758.548	2.075.713	118,04%
Вкупно	25.846.025	30.625.468	18,49%

Извор: Финансиски извештаи и бруто биланси на друштвото

КРЕДИТИ	денари		% на пораст 2023/2022
	31.12.2022	31.12.2023	
Долгорочни обврски по заеми и кредити	49.031.759	49.031.759	
Краткорочни обврски по заеми и кредити	242.955.657	292.455.909	20,37%
Вкупно	291.987.416	341.487.668	16,95%

Извор: Финансиски извештај и бруто биланси на друштвото

ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Финансиски показатели	2022	2023	% на пораст 2023/2022
Тековна ликвидност	1,45	1,43	-2%
Моментална ликвидност	1,02	1,07	4%
Нето обртен капитал	358.762.440	355.149.314	-1%
Обрт на побарувања	7,47	5,81	-22%
Период на наплата на побарувања	49	63	29%
Период на исплата на обврски	202	234	16%
Обрт на залихи	4	4	3%
Просечно времетраење на врзување на средства во залихи	103	100	-3%
Обрт на основни средства	5,88	5,24	-11%
Обрт на вкупни средства	0,89	0,78	-11%
Вкупна задолженост	62%	63%	1%
Долгорочна стабилност на финансирање	275%	270%	-2%
Бруто профитна маржа	1,01%	1,77%	75%
Нето профитна маржа	0,02%	0,01%	-69%
Принос на вкупни средства (ROA)	0,02%	0,01%	-73%
Принос на сопствен капитал (ROE)	0,05%	0,01%	-72%

Во 2023 година показателот на **тековна ликвидност** е 1,43 што значи дека тековните обврски ќе бидат намирени на време, додека **моменталната** способност на плаќање може значително да варира затоа ликвидноста се проценува во просек.

Нето обртниот капитал е разлика помеѓу тековните средства на друштвото и неговите тековни обврски што треба да ги плаќа. Овој капитал во 2023 г. е намален како резултат на зголемените побарувања од купувачи и фактури кои се очекуваат да бидат наплатени во наредниот период и зголемените обврски по основ на заеми и кредити.

Обртот на побарувањата е намален што значи дека друштвото ја намалило својата наплата од купувачите.

Периодот на наплата на побарувањата – имаме зголемување на период за наплата на побарување. Периодот за наплата на побарувањата треба постојано да се следат затоа што истите во одреден законски рок застаруваат.

Периодот на **исплата на обврските** е зголемен за +16% во однос на минатата година покажува дека просечно за 234 дена ги исплаќаме обврските спрема добавувачите. Друштвото во 2022 год. ги исплаќало обврските за околу 6-7 месеци за разлика пак во 2023 г. обврските ги исплаќа просечно за 7,8 месеци.

Показателот на **вкупната задолженост** е зголемена како резултат на зголемените тековни обврски од билансот на состојба, односно процентот на пораст на вкупните обврски е повисок од порастот на вк.средства во истиот период.

Показателот **нето профитна маржа** ни го покажува односот на нето добивката во однос на вкупните приходи што значи дека друштвото крајот на годината 2023 ја завршила со позитивен финансиски резултат од 69.974 денари.

11.03.2024

Скопје

Претседател на Управен Одбор

Факом АД Скопје

Мартин Велковски

